

Алла Давиденко
Національний авіаційний університет
м. Київ (Україна)

Фасилітативне лідерство як шлях до подолання мовних та комунікативних бар'єрів студентів

***Анотація.** У статті розглядається поняття фасилітації та роль викладача-фасилітатора в процесі подолання мовних та комунікативних бар'єрів студентів. Було зазначено, що викладач-фасилітатор формує глобальну довіру студентів до себе, тим самим, утворюючи атмосферу доброзичливості, сприяючи подолання страху помилки, мовних та комунікативних бар'єрів студентів.*

***Ключові слова:** фасилітація, фасилітативне лідерство, подолання мовних бар'єрів, подолання труднощів вивчення іноземної мови*

***Abstract.** The article deals with the concept of facilitation and the role of a tutor-facilitator in the process of overcoming language and communication barriers of students. It was noted that the tutor-facilitator forms a global trust of students, thereby creating an atmosphere of benevolence, helping to overcome the fear of error, language and communication barriers of students.*

***Key words:** facilitation, facilitative leadership, overcoming language barriers, overcoming difficulties in learning a foreign language*

Наразі, в умовах сучасного світу постає необхідність впровадження таких інноваційних підходів та методик викладання іноземної мови, які б допомагали ефективно долати мовні бар'єри студентів, з огляду на те, що стандартні методики вивчення іноземних мов не дають бажаного результату, не є максимально ефективними в сучасній системі освіти та вимог оточуючого світу, адже вони втрачають свою актуальність.

Тому, з метою підвищення рівня знань студентів, кваліфікації викладачів, рівня освіти в Україні, Міністерство освіти і науки України та Британська Рада в Україні запровадили проект у березні 2013 року «Викладач нового

покоління», який став своєрідною відповіддю на потребу оновлення змісту та підходів до методичної та мовної підготовки викладача іноземних мов у закладах вищої освіти країни та необхідності впровадження нових сучасних підходів до викладання іноземної мови в навчальних закладах.

В основі системи викладання лежить поняття фасилітації. Розглянемо основні підходи до його визначення. Так, British council визначає поняття фасилітації як поняття, яке використовується для опису можливої ролі викладача. Фасилітація – це надання необхідних ресурсів, інформації та підтримки для того, щоб студенти могли виконати ту чи іншу задачу, а не викладання [6].

Фасилітація – особистісно-орієнтований підхід, що виражається в глобальній довірі людині, постулює актуалізуючу тенденцію зростати, розвиватися, реалізовувати свій потенціал. Фасилітація є ключовим поняттям недирективної, особистісно-орієнтованої (person-centered) психотерапії, розробленої видатним американським психологом, основоположником особистісно-орієнтованого підходу (person-centered approach) К. Роджерсом [3, с. 33].

Вітчизняний науковець С. Хилько відзначає, що педагогічна фасилітація – специфічний вид педагогічної діяльності викладача, яка має на меті допомогти студенту усвідомити в процесі навчання власну самоцінність, підтримати його прагнення до розвитку, реалізації власних можливостей, самовдосконалення. На думку дослідниці, викладач-фасилітатор сприяє особистісному зростанню та розкриттю здібностей, пізнавальних можливостей, допомагає студенту, актуалізувати ціннісне ставлення до людей, природи, національної культури на основі організації допомагаючого, гуманістичного, діалогічного, суб'єкт-суб'єктивного спілкування, атмосфери безумовного прийняття, розуміння та довіри [4, с. 3].

На думку Є. Б. Бистрай, фасилітація – найпотужніший механізм когнітивної соціалізації, формування міжкультурної компетентності [1, с. 20].

Н. Кошечко визначає поняття фасилітації, як умову та запоруку продуктивності навчання, виховання і розвитку

суб'єктів освітнього процесу за рахунок особливого стилю спілкування та власне особистості педагога [2, с. 25].

Дослідницею О. Н. Шахматовою виділено найбільш значущі характеристики фасилітації в навчанні і вихованні:

- співпраця: у взаємодії всі суб'єкти педагогічного процесу базуються на розумінні і підтримці один одного: викладач здатний конструктивно вирішувати навчальні та міжособистісні конфлікти; він не схильний до уникнення, конфронтації і пристосування;

- власна позиція: кожен учасник має право на власну думку, позицію; викладач не нав'язує свою думку і щиро цікавиться думкою своїх студентів;

- індивідуальність і рівність: кожен суб'єкт визнається унікальною особистістю; викладач не тільки орієнтований на розумних, активних, успішних дітей, а й уважно ставиться до всіх студентів;

- саморозкриття: викладач-фасилітатор поводить щиро, відкрито висловлює свої почуття і переживання; він не вдається до психологічного захисту, чим сприяє встановленню довірчих відносин з студентами;

- фасилітаційна організація навчального просторового середовища: організація простору повинна сприяти встановленню контактів, виконанню групових завдань, обміну думками та емоціями, посиленню зворотного зв'язку і взаєморозуміння [5, с. 373].

Отже, такий підхід викладача до процесу викладання іноземної мови є запорукою успішного подолання мовних бар'єрів та труднощів, які дуже часто полягають в тому, що студенти мають страх перед помилками та перед тим, що викладач буде висміювати, виправляти їх помилки перед аудиторією однокурсників. Проте, викладач-фасилітатор створює атмосферу, в якій кожен студент має можливість проявити власну позицію, має право на помилку в умовах рівноправної співпраці з іншими студентами, формується відсутність страху перед помилкою.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити висновок про те, що фасилітативний підхід є

оптимальним рішенням для подолання мовних бар'єрів студентів під час вивчення іноземної мови, з огляду на те, що вони мають змогу працювати в атмосфері рівноправності та підтримки викладача-фасилітатора.

Список використаних джерел

1. Быстрой Е. Б. Педагогическое образование как сфера формирования социокультурной компетентности будущего учителя. *Челябинский государственный педагогический университет*, 2015. 2. С. 19–23

2. Кошечко Н. Фасилітація як інноваційна технологія управління педагогічними конфліктами у закладах вищої освіти. *Педагогіка*, 2018. 2(8). С. 24–29

3. Роджерс К. Межличностные отношения в фасилитации учения. URL: documents and settings\user\ фасилитация\4.htm

4. Хілько С. Особливості формування фасилітаційної позиції майбутнього психолога в системі післядипломної педагогічної освіти. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/1_2016/%D0%A5%D0%98%D0%9B%D0%AC%D0%9A%D0%9E.pdf.

5. Шахматова О.Н. Психологические особенности педагогической фасилитации. *Ежегодник Российского психологического общества: материалы III Всерос. съезда психологов*. СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2002. 8. С. 373–377.

6. British council. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/>